

[Niels Frederiksen.]

kunne afgøre, hvad den Jord, der nu skal vurderes, har været værd for 7—8 Aar siden, naar der ved Vurderingen skal tages Hensyn til den Kulturtilstand, hvori vedkommende Jordstykke var for 7—8 Aar siden. For mange af Jorderne, som jeg kender personlig, gælder det, at deres Udseende og Kulturtilstand fuldstændig har skiftet Karakter, og jeg gad se, hvordan Vurderingsmyndighederne skal kunne klare dette Spørgsmaal.

Men dernæst vil jeg gøre opmærksom paa det praktiske Forhold, at næsten ikke en eneste Lensbesidder har afleveret Jord efter Lensnævnets Bestemmelse. Der er næsten ikke en eneste Lensbesidder, der ikke er kommet til Jordlovsudvalget og har bedt om at faa ændret Jordafleveringen paa forskellig Maade, fordi det viste sig, at der vilde gaa for store Værdier tabt, hvis Lensnævnets Afgørelse skulde følges — det Nævn, hvori Lensbesidderne selv havde deres to Repræsentanter —, og Jordlovsudvalget har næsten uden Undtagelse søgt at imødekomme alle disse Henvendelser, naar Udstykningsinteresserne ikke led derved, og har søgt med Landbrugsministeriets Støtte at forringe de Værditab saa meget som muligt, der, hvor en saadan Lov gennemføres, altid maa fremkomme. Derfor kan jeg ikke se, hvordan en Lensbesidder med nogen Ret kan komme og forlange en Del af den Overenskomst ændret, der er indgaaet mellem Parterne for 7—8 Aar siden. Skal der saa ikke tages Hensyn til, at vedkommende Besidder har faaet Lov til at levere Erstatningsjord? Skal der ikke tages Hensyn til, at vedkommende Besidder af det offentlige blev frigjort for en Jordaflevering, som han i Henhold til Lovens Bestemmelser var pligtig til? I mange, mange Tilfælde er dette sket. Derfor forekommer det mig, at man maa haabe, at Lensbesidderne ved paa ny at føre Sagen frem til Højesteret kun vil opnaa at faa en Del Sagførerudgifter. Den almindelige Lægmandsbetragtning, der med Rette kan gøres gældende i dette Forhold, er denne, at Over-Skyldraadets Afgørelse af Jordens Værdi er den rigtige. Den er den rigtige i Henhold til de Bestemmelser derom, som findes i Lensloven. Men den er ogsaa rigtig i Henhold til de Erfaringer, man gør ude i det praktiske Liv om, hvad saadanne Værdier i Danmark

kan erhverves til, naar de erhverves af den forstandige Køber.

Her vil jeg gerne gøre nogle Betragtninger gældende, som jeg synes har Værdi for hele denne Sags Bedømmelse. Det er jo ikke alene saa, at Lensbesidderen har faaet Lov til at købe Erstatningsjord for den, som han ønskede at beholde til sin Gaard, men i mangfoldige Tilfælde er Landbrugsministeriet gaaet ind paa at fritage ham for Jordaflevering, mod at han gav et vist Vederlag for at slippe for denne; saa kunde Landbrugsministeriet gennem Statens Jordlovsudvalg erhverve Arealer i det frie Marked, uden at Statens økonomiske eller udstykningsmæssige Interesser led derved. Den Opgæld, man i saa Tilfælde har givet fra Lensbesiddernes Side, har været fra 150 til 50 Kr. pr. Td. Land efter Jordens Belligenhed og Beskaffenhed. Jeg har erholdt Landbrugsministerens Samtykke til at foretage en Række Dispositioner af den Art; jeg fandt, det var formaalstjenligt for alle Parter, og har faaet Jordlovsudvalgets Samtykke dertil. Og hvorfor har man forlangt en Opgældssum for at købe Jord andetsteds? Er det et Udtryk for, at Jordværdiansættelsen var for lav? Jeg paastaar det modsatte. Der er ingen Borger her i Landet, der kan gaa ud i det frie Marked og købe et Stykke Jord fra en bestaaende Landbrugsejendom, uden at han maa være klar til at vederlægge Sælgeren Bygningens Værdiforringelse og Driftsforstyrrelsen, men der er udtrykkelig i Lenslovens § 3, 4de Stykke, sagt, at det skal der ikke tages Hensyn til, det kommer ikke Over-Skyldraadets Vurderingsansættelse ved. Jeg har været i Stand til at dokumentere, at ved den frie Omsætning af Jord var der for den forstandige Køber Mulighed for at købe Jord, naar disse Hensyn blev taget og disse Erstatningskrav blev vederlagt, til en Pris, som stemmer med den Værdi, som Jorden i Almindelighed er ansat til til Skat. Jeg kan nævne en Række Eksempler derpaa, men jeg skal nævne det, som er det mest illustrerende. Først kan jeg ganske understrege det af det ærede Medlem Hr. Olufson anførte vedrørende Øbjerggaard, hvis 235 Tdr. Land er det mest straalende Eksempel paa, hvad Jorden er værd, naar man ikke har Statshusmænd med Statshusmandslovens Laan bag sig eller har Købere